

le ima b riti z najhujšimi zaprekami narodnih nasprotnikov, pa nima nikake podpore denarnih zavodov, ampak se mora vzdrževati le s poštenim delom; kajti kot katoliško podjetje ne more sprejemati naročil, ki jih mora kršćanska vest obsojati, čeravno je pred kratkim neki slovenski list pisal, da je to dovoljeno.

Torej gmotne podpore potrebuje in jo tudi obilo zasluži katol. tiskovno društvo, kajti radi novih razmer mora zdaj svoj delokrog še zelo razširiti, da bo v resnici zadostilo svoji nalogi.

Ne zadostuje torej dandanes več samo tuintam opozoriti ljudi s suho besedo, naj si naroče ta in ta list; ampak prave, živahne agitacije je treba, naročnika za naročnikom res pridobiti. Komur pa le mogoče, naj postane tudi član kat. tiskovnega društva. Nemškutarski, liberalni, socialnodemokratski in vsi nam sovražni krogi delajo z vsemi močmi, da ugonobijo gmotno in moralno ali uravno moč našega naroda: ali ni to najhujši požar, ki ne spravlja v nesrečo le posameznikov, ampak celi narod?!

Kdor torej res ljubi svoje ljudstvo, mora storiti kot gasilec svojo dolžnost: ne more vsak človek ležati po gorečih strehah, vsak pa lahko donša vodo, goni sesalne stroje itd. — t. j. nekoliko lahko vsakdo pomaga z doneski, in zato ima najlepšo priložnost kot ud katoliškega tiskovnega društva v Mariboru!

Še nekaj o draginji mesa.

V štev. 50. „Slov. Gosp.“ sem čital misli in nazre, katere ima neki kmet iz Pesniške doline o draginji mesa, nje začetku in varoku.

Med vraticami se čita, da je ta mož že precej izurjen v kmetijstvu kakor v politiki, in namen teh vrstic je, ga opozoriti le na nekatere nedostatnosti njegovega spisa.

Res, živinoreja je dandanes za kmeta prvi vir njegovih dohodkov, pogoj njegovega obstanka; upravičena je zahteva, da se prepove dovoz živine iz drugih držav. Res pa je žalibog tudi, da je še zlasti med nami Slovenci umna živinoreja tako slabo razvita, da se ne moremo pritoževati, ako ima druga žival prednost pred našo. Ako hočemo vspešno tekmovali z drugimi državami, moramo skrbeti, da jih prekosimo v njih izkušnosti. Da za tako tekmovalje ne zadostuje naša živinoreja, je lahko umevno.

Da stane kmeta meteraki stot kreme toliko in toliko? Dobro! A glej — v drugih krajih pridelajo na orala travnika dva in trikrat toliko krme, kakor pri nas — kje je zopet vzrok tega zla? Ne li v nas samih? K čemu gnojijo drugod travnike, a pri nas ne? Kajti naše gnojenje travnikov pač ni nikako gnojenje. K čemu drugod na travnikih delo, katerega mi niti po imenu ne poznamo? In potem se pritožujemo? Rajše potrkajmo na prsi: naša krivda — mi začnimo delati, ne pa samo kričati po časniki in klicati poslance na pomoč. Učimo

se poprej sami, potem ponujamo druge. Ako bomo zneli grudi prsti, katera nas brani, z vstrajnim delom, a tudi z „umnim“ gospodarstvom dati tega, česar ona potrebuje, nam bode gotovo to stotero vrnila, in ne bo nam sile.

Kar se tiče delavcev, moramo reči, da istih v Slov. goricah še pač najmanj pogrešamo, samo delavce je človek kakor ti in jaz, in: kakor ti njemu, tako on tebi.

Draginjo pri delavcih pa si delamo kmetje sami. Čemu reči: sosed plača delavca po 50 krajcarjev, jaz ga bodem pa po 60. Pri tem peša sosed, opešas pa i ti, če tudi si bogat kot Krez. Nekoliko čudno se mi pa zdi, da dopisnik kar tako obsoja vse druge stanove ter jim velevala, da naj molčijo, ako je tudi meso drago! Zdi se mi, kakor če bi se dva lačna otročiča jokala, a bi eden zapovedal drugemu: molči, nimaš pravice jokati, če si tudi lačen še bolj kakor jaz! — Sicer nekoliko drastičen primer, a resničen! — Kakor pravimo kmetje: cena ne sme živini pasti, ker mi tedaj ne moremo izhajati, tako pravijo vsi drugi stanovi: cena se ne sme mesu zvišati, ker mi tedaj ne moremo živeti. Opravičeno je po mojem mnenju oboje zahtevanje.

Kje pa je torej iskati prav za prav vzroka, da kmetje propadajo? — Kakor sem že enkrat omenil, v prvi vrsti pri nas samih. Skrbimo, da napredujemo v kmetijstvu, in napredovalo bode tudi naše blagostanje. — In če obrtniki, rokodelci, uradniki itd. znajo uporabiti vsak napredek v svojo korist, znajmo to tudi mi kmetovalci. Skrbimo, da bodo naša polja, naši travniki prinašali obilnejše pridelke, in ne bo se nam bati konkurence tujih držav.

Drugi vzrok draginje vseh stvari, ne samo mesa, in tako tudi vzrok propada kmečkega stanu so ogromni davki, katere plačujemo. Država potrebuje vedno več, potem pride dežela, okraj in tudi — občina. In glej, gosp. dopisnik, ako študiraš natančno vse vzroke, ki so krivi večjega davka zlasti pri občinah, moraš pripoznati: zopet smo veliko krivi tudi mi sami. Marsikatero maleskost bi lahko v občini napravili sami, a ošabnost, mržnja do ene ali druge osebe v tem ali onem odboru, mržnja do „črne sakuje“ nam brani to — da, še celo druge hujskamo in pregovarjamo — in občina mora pomoči iskati v večjih dokladah.

Ako torej trezno premislimo vse to, ne pa samo iz lastnega stališča, potem pač ne smemo krivde zavračati samo na druge ter moramo z osnovno začetni najprej pri sebi. — Če čitamo različna politična poročila, lahko spoznamo na prvi hip, da se ravno naši slovenski poslanci v prvi vrsti potegujejo za kmeta. Izšli so več ali manj iz kmečkega stanu, poznajo njegove težnje ter ravno vled tega storijo zanj, kolikor jim je mogoče.

Drug kmet.

Politični ogled.

Mažarska pravičnost. Sodišče v Budimpešti je obsodilo nekega bivšega goljufa in oderaba zaradi nenravnosti pri mladini na dva meseca ječe. Pravični Slovak, poslanec Juriga, je bil pa obsojen radi dveh člankov v slovaškem listu na dve leti ječe in 1200 K globe. Te dni je bil v Ražomberku na Slovaškem obsojen slovaški župnik Andrej Hlinka na dve leti ječe in 1500 K globe, dr. Šrobar na eno leto ječe in 900 K globe, in še več drugih — radi ščuvanja na mažaronsko narodnost. Mažaroni pač nimajo dobre vesti, zato je bila obravnava tajna in mesto polno vojaštva. Župnik Hlinka, ki je dober duhovnik in priljubljen pri slovaškem narodu, ni naredil drugega, kakor da je rabil izraze, ki bi se pri nas nihče za nje ne zmenil, na pr.: „Čemu vam treba mažarskih šol?“

Francosko ljudstvo za svoje škofe. Brezvesten je način, kako liberalno časopisje vara ves svet o dogodkih na Francoskem. Najprej so pisali, da škofje niso edini s papežem, pozneje, da duhovniki obsojajo nestrpnost papežev in so navajali za dokaz nekega izgubljenega kaplana. Sedaj, ko to nič več ne drži, utajujejo vse velikanske manifestacije francoskega ljudstva za svojo cerkev in za svoje škofe. In ravno avstrijski vodilni staro in mlado liberalni listi ubijajo resnico tako, da se v inozemstvu povsod čudijo neumnosti te politike. Tako so na primer liberalni listi pisali, da je za sivolasega starčka nadškofa Richarda, ko ga je vlada pregonila iz svoje palače, manifestiralo 5000 ljudi, čemur jih je bilo 20.000. O preselitvi kardinala Richarda poročajo so še nadalje podrobnosti: Med množico 20.000 oseb, manifestirajočih za naš škofa, sta bila tudi generala Recamier in de Charette. Ko je prišel med množico admiral Bienaimé, so ga sprejeli s klici: „Doli s frimasoni!“ Ko pride kardinal in sede v voz, vsi jamejo vzklikati: „Živel papež, živel svoboda!“ Mladenci izprežejo konje ter peljejo voz. Po izselitvi je namestni škof v cerkvi sv. Franca Kaaverija šel opraviti službo Božjo in zapel „Magnificat“. Množica poje s škofom vred, mnogo oči je solznih. Vladni policaji in biriči nimajo povoda intervenirati ter v svoji klavernosti morajo izpustiti 10 mladeničev, katere so hoteli zapreti. Iz dežele pa prihajajo dan na dan poročila o velikih manifestacijah za škofe. — V Chabru je več kot 2000 oseb slovesno sprejelo nadškofa Servonneta, pregonenega od vlade. Ravnotako v Reanu in v Dijonu. V Meauxu je prefekt 78 letnega škofa de Bréya pogajal iz palače, dasi je starček valed razburjenosti padel onesvečen na tla. To je človečnost svobodoljubne vlade! Policaji, ki v cerkvah zapisujejo imena duhovnikov, naletijo povsod na odpor veraikov, da, celo otrok, ki policajem nočejo povedati imena duhovnikov. V Nantesu je policija zaprla malega dečka, ki se je komisarju postavil na pot, ko je ta hotel vžreiti v

močjo drugih ga pa privleče k nasipu zavlečeni in kepno.

„Ali je notri?“ vprašali so radovedneži.

Kokodak si je zavihal rokave in iskal ščuko v sodu.

„Pazite, da vas ne vgrizne“, norčevali so se iz njega nekateri.

„Ne bo ga vgriznila, nič se ni bati“, smejal se je kovač.

„Ali mislite, da ima ščuka zube? Ni mogoče!“ kregali so se zopet drugi.

„Sveda jih ima in grize, ampak kako vas more vgrizniti tukaj-le v sodu, ko se potepa že neke v sredi ribnjaka!“

Pa res, ko bi se bil potapljajl stari bajtar v velikem sodu do bočjega večera, bi ne bil našel ščuke.

„Kaj pa počnemo zdaj?“ obrnil se je Kokodak ves pobit k svojim vaščanom.

„Tako modro bi znali tudi mi vprašati. Ne vprašaj, marveč povej hitro, kaj boš zdaj storiti!“

„Jaz res ne vem. Jaz se menda vtopim, ni druge pomoči!“ javkal je nesrečni Kokodak, prelivaje grenke solze. „Kje dobiti novo ribo, ščuko, najmanj pet funtov težko ščuko! Tukaj-le je, v ribnjaku, pa jo lovite! Da bi pa šli domov, tri ure pota in drugo kupili? To no gre, na gradu že čakajo.“

Pa zares so že pričakovali.

„Zakaj pa ne gredo, kje se mudijo, nerodneži?“ čudil se je jezno oskrbnik.

„Najbrž so imeli razpokan sod, voda jim je na potu iztekla, pa zdaj nalivajo nove.“

„Morda jim je ščuka cepnila in jo zdaj vznujajo.“

„Prav dobro, da ste me spomnili. Moramo paziti, če je še živa. Ali slišite, kako se klohtajo? Nekaj se jim je moralo prigoditi.“

Čez pol ure so bili tlačani na grajskem dvorišču.

Milostljiva gospoda, pripeljali smo ščuko sv. Tomaža!“ začel je Kokodakar s tresočim glasom, odkrivši glavo. „Ščuka se mora skuhati že na dan sv. Tomaža, ako kdo hoče, da je na sveti večer okrsna.“

„Mi jo že kuhamo danes in sicer ono, katero smo dobili od vas lani, in katera se je potepala do dures v ribnjaku.“

„Naj blagovoli toraj milostljiva gospoda ohraniti to-le ščuko v ribnjaku za drugo leto.“

„Ohranimo jo, če je vsaj pet funtov —“

„Je še več —“

„Ali je živa, zdrava —?“

„Da.“

„Smemite torej sod in prinesite vago.“

Položili so sod na tlak, sneli velik kamen, ki je ležal na pokrovu, sneli pokrov, in iz sode je pomolil glavo — čevljar Ščuka. Ogromni, razuzdani smeh je zadonel po vsem dvorišču. Samo Ščuka je mežikal žalostno s svojimi sivimi očmi, samo bajtar in „oratar“ Kokodak je stal žalosten in potr pri sodu.

„Rekel si, da mi pelješ ščuko sv. Tomaža!“ dejal je navidezno strogo baron, ko se je že naveličal smeja.

„Da, gospod baron.“

„Pa to ni ščuka!“

„Milostljivi gospod baron, motite se, jaz sem res Ščuka“, tresel se je čevljar.

„Pa jaz hočem ribo — ščuko!“

„Ta nam je pobegnila v grajski ribnjak“, jekal je stari Kokodak in pripovedoval na široko celo dogodbo. Drugi so potrdili. „Milostljivi gospod ne bo toraj ničesar izgubil; ker pa moram ščuko pripeljati v grad in ne v ribnjak, torej smo drugo pripeljali.“

„Že verjamem in sprejemem. Naložite sod na voz, pokrite ga in vozite — vam bom že pokazal, kje imate ščuko zvrniti.“

Potisnili so ščuko v sod, pokrili in vozili k ribnjaku.

„Tukaj zvrnite to svojo ščuko!“

Tanek led je pokrival gladino ribnjaka. Ubogi Ščuka! Pa se niso mogli ustaviti. Sneli so sod, nagnili — in revež Ščuka je brodil in mahal kakor raca v mrzli vodi.

„Poberi se ven! klical je baron, vesel, da si je kaj izvirnega izmislil.“

Ščuka je plaval na suho.

Čegava je bila misel, da so tebe v sod dali in pripeljali?“ vprašal je baron, na vsem telesu se tresočega Ščuka.

„Moja!“

„Kaj ti je obljubil za to Kokodak?“

„Polovico svinje.“

„No, za polovico svinje je že vredno kopati se na dan sv. Tomaža.“

Vaščanje so zavili Ščuko v slamo, položili ga na voz, pokrili s plahto in kožuhom in se vračali smejoč se in kričeč. — Čevljar Ščuka pa se je kmalu posušil in ogrel ter naslednje tedne za okrepčavo vžival na sv. Tomaža dan s kopanjem zasluženo svinjino.